

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА 6

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ 11

1. Огляд досліджень з проблематики експортних операцій ТНК 13

- Основні напрями досліджень 13
- Дослідження теоретичних питань 14
- Емпіричний аналіз експортних операцій фірм в окремих країнах 15
- Аналіз особливостей розвитку нових індустріальних країн Азії 17
- Перевірка гіпотези впливу ПІІ на експорт НІК 19

2. Теорії ТНК та експортна діяльність корпорацій 22

- Теорії ПІІ 60–70-х років ХХ ст. 22
- Теорії школи промислової організації фірми 25
- Теорії ТНК 80-х років ХХ ст. 26
- Мережева теорія ТНК 28
- Концепція нової економічної географії 29
- Теорія регіональних транснаціональних корпорацій 31
- Теорія обміну концентрації на близькість 34
- Ресурсна теорія ТНК 36

3. Прямі іноземні інвестиції та економічне зростання 37

- Основні фактори економічного зростання 37
- Потенціал впливу іноземних інвестицій на процес відтворення 39
- Умови розкриття потенційних динамізуючих можливостей ТНК 43
- «Прискорюючий» ефект як результат впливу ПІІ на порівняльні переваги країни 44
- Динамічна модель зростання і структурних зрушень за допомогою ТНК 48

4. Напрями впливу ТНК на зовнішню торгівлю країн-реципієнтів капіталу 53

- Експорт як фактор зростання 53
- Транснаціональні корпорації і міжнародна торгівля 57
- Прямі інвестиції і порівняльні переваги країни 59
- Розширення доступу на зовнішні ринки 60
- ТНК і промисловий експорт 63

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА 6

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ 11

1. Огляд досліджень з проблематики експортних операцій ТНК 13

- Основні напрями досліджень 13
- Дослідження теоретичних питань 14
- Емпіричний аналіз експортних операцій фірм в окремих країнах 15
- Аналіз особливостей розвитку нових індустріальних країн Азії 17
- Перевірка гіпотези впливу ПІІ на експорт НІК 19

2. Теорії ТНК та експортна діяльність корпорацій 22

- Теорії ПІІ 60–70-х років ХХ ст. 22
- Теорії школи промислової організації фірми 25
- Теорії ТНК 80-х років ХХ ст. 26
- Мережева теорія ТНК 28
- Концепція нової економічної географії 29
- Теорія регіональних транснаціональних корпорацій 31
- Теорія обміну концентрації на близькість 34
- Ресурсна теорія ТНК 36

3. Прямі іноземні інвестиції та економічне зростання 37

- Основні фактори економічного зростання 37
- Потенціал впливу іноземних інвестицій на процес відтворення 39
- Умови розкриття потенційних динамізуючих можливостей ТНК 43
- «Прискорюючий» ефект як результат впливу ПІІ на порівняльні переваги країни 44
- Динамічна модель зростання і структурних зрушень за допомогою ТНК 48

4. Напрями впливу ТНК на зовнішню торгівлю країн-реципієнтів капіталу 53

- Експорт як фактор зростання 53
- Транснаціональні корпорації і міжнародна торгівля 57
- Прямі інвестиції і порівняльні переваги країни 59
- Розширення доступу на зовнішні ринки 60
- ТНК і промисловий експорт 63

Транснаціональні корпорації та імпортер країн 65
Іноземні інвестиції у експортно-промислових зонах 67
Наслідки торгових операцій ТНК 69

5. Механізм впливу ПІІ на експортний потенціал країни 72

Загальна структура механізму впливу 72
Диференціація впливу нових ПІІ та угод ЗІП 73
Диференціація впливу різних, за мотивами інвестування, типів ТНК 77
Особливості впливу горизонтальних та вертикальних ПІІ 80
Вплив неакціонерних форм операцій транснаціональних фірм 81
Механізм непрямого впливу діяльності ТНК 82
Механізм послідовних стадій впливу прямих іноземних інвестицій 86

Розділ 2. ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ ТА ЕКСПОРТ НОВИХ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН АЗІЇ 91

6. Масштаби діяльності ТНК в економіці НІК Азії 93

Індустріалізація НІК Азії та прямі іноземні інвестиції 93
Динаміка припливу прямих іноземних інвестицій в НІК Азії 95
Кластеризація нових індустриальних країн Азії 97
Співвідношення нових ПІІ та інвестицій в ЗІП в НІК 98
Позиції транснаціональних фірм США в НІК Азії 99
Позиції ТНК Японії та ЄС в нових індустриальних країнах 101
Роль транснаціональних корпорацій в національному відтворенні НІК Азії 104

7. Прямий вплив транснаціональних фірм на динаміку експорту НІК 107

Переваги припливу прямих іноземних інвестицій для НІК Азії 107
Питома вага ТНК в експорті нових індустриальних країн 108
Сегменти експортних потоків транснаціональних корпорацій 110
Типи експортних підприємств ТНК 111
Етапи еволюції прямого впливу ТНК на експорт НІК Азії 113
Статистика експорту філіалів фірм США та ЄС в НІК Азії 114

8. ПІІ та структурні зрушення в експорті НІК Азії 118

Причини впливу ПІІ на структурні зміни в експорті 118
Галузева структура прямих іноземних інвестицій США в НІК Азії 119
Структурні зрушення в експорті нових індустриальних країн 120
Структура експорту та динамічні порівняльні переваги НІК 123
Транснаціональні фірми та високотехнологічний експорт 125

Транснаціональні корпорації та імпортер країн 65
Іноземні інвестиції у експортно-промислових зонах 67
Наслідки торгових операцій ТНК 69

5. Механізм впливу ПІІ на експортний потенціал країни 72

Загальна структура механізму впливу 72
Диференціація впливу нових ПІІ та угод ЗІП 73
Диференціація впливу різних, за мотивами інвестування, типів ТНК 77
Особливості впливу горизонтальних та вертикальних ПІІ 80
Вплив неакціонерних форм операцій транснаціональних фірм 81
Механізм непрямого впливу діяльності ТНК 82
Механізм послідовних стадій впливу прямих іноземних інвестицій 86

Розділ 2. ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ ТА ЕКСПОРТ НОВИХ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН АЗІЇ 91

6. Масштаби діяльності ТНК в економіці НІК Азії 93

Індустріалізація НІК Азії та прямі іноземні інвестиції 93
Динаміка припливу прямих іноземних інвестицій в НІК Азії 95
Кластеризація нових індустриальних країн Азії 97
Співвідношення нових ПІІ та інвестицій в ЗІП в НІК 98
Позиції транснаціональних фірм США в НІК Азії 99
Позиції ТНК Японії та ЄС в нових індустриальних країнах 101
Роль транснаціональних корпорацій в національному відтворенні НІК Азії 104

7. Прямий вплив транснаціональних фірм на динаміку експорту НІК 107

Переваги припливу прямих іноземних інвестицій для НІК Азії 107
Питома вага ТНК в експорті нових індустриальних країн 108
Сегменти експортних потоків транснаціональних корпорацій 110
Типи експортних підприємств ТНК 111
Етапи еволюції прямого впливу ТНК на експорт НІК Азії 113
Статистика експорту філіалів фірм США та ЄС в НІК Азії 114

8. ПІІ та структурні зрушення в експорті НІК Азії 118

Причини впливу ПІІ на структурні зміни в експорті 118
Галузева структура прямих іноземних інвестицій США в НІК Азії 119
Структурні зрушення в експорті нових індустриальних країн 120
Структура експорту та динамічні порівняльні переваги НІК 123
Транснаціональні фірми та високотехнологічний експорт 125

9. Роль неакціонерних форм операцій ТНК в експорті НІК	129
Експортний потенціал неакціонерних форм операцій ТНК	129
Транснаціональні корпорації та субконтрактні експортери	131
Офшорингові постачальники проміжних продуктів для ТНК	135
Експортні ефекти швидкої та пролонгованої дії	137

Розділ 3. ІНОЗЕМНИЙ КАПІТАЛ ТА ПОЛІТИКА ЕКСПОРТНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ НІК АЗІЇ

10. Еволюція експортної стратегії транснаціональних фірм в НІК Азії

Торгова спеціалізація горизонтальних та вертикальних ТНК	143
Типологія торгових стратегій іноземних філіалів	145
Порівняльний аналіз торгової політики ТНК США та Японії	146
Особливості структури експорту американських та японських філіалів в НІК	150
Експорт філіалів на ринки третіх країн	152

11. Досвід державної політики НІК щодо стимулювання експортних операцій ТНК та його значення для України

Етапи переходу від імпортозаміщення до експортної орієнтації	155
Моделі заохочення припливу прямих іноземних інвестицій	158
Зони експортної обробки в нових індустриальних країнах Азії	160
Значення досвіду НІК Азії для України	163

ПІСЛЯМОВА 167

ДОДАТКИ 173

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 220

9. Роль неакціонерних форм операцій ТНК в експорті НІК	129
Експортний потенціал неакціонерних форм операцій ТНК	129
Транснаціональні корпорації та субконтрактні експортери	131
Офшорингові постачальники проміжних продуктів для ТНК	135
Експортні ефекти швидкої та пролонгованої дії	137

Розділ 3. ІНОЗЕМНИЙ КАПІТАЛ ТА ПОЛІТИКА ЕКСПОРТНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ НІК АЗІЇ

10. Еволюція експортної стратегії транснаціональних фірм в НІК Азії

Торгова спеціалізація горизонтальних та вертикальних ТНК	143
Типологія торгових стратегій іноземних філіалів	145
Порівняльний аналіз торгової політики ТНК США та Японії	146
Особливості структури експорту американських та японських філіалів в НІК	150
Експорт філіалів на ринки третіх країн	152

11. Досвід державної політики НІК щодо стимулювання експортних операцій ТНК та його значення для України

Етапи переходу від імпортозаміщення до експортної орієнтації	155
Моделі заохочення припливу прямих іноземних інвестицій	158
Зони експортної обробки в нових індустриальних країнах Азії	160
Значення досвіду НІК Азії для України	163

ПІСЛЯМОВА 167

ДОДАТКИ 173

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 220